

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника»
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

Бєлова Наталія Володимирівна

**Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни:**

«ФІЗИЧНА ГЕОГРАФІЯ МАТЕРИКІВ ТА ОКЕАНІВ»

Івано-Франківськ – 2020

Структура навчальної дисципліни
«Фізична географія материків та океанів»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин за видами занять					
	<i>денна форма</i>					
	усього	<i>у тому числі</i>				
лекції		практичні	лабораторні	індивідуальні	самостійна робота	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Предмет, завдання та зміст «Фізичної географії материків і океанів».	10	2	2	–	–	6
Тема 2. Фізико-географічна характеристика Тихого океану.	13	2	2	–	–	9
Тема 3. Фізико-географічна характеристика Атлантичного океану.	10	2	2	–	–	6
Тема 4. Фізико-географічна характеристика Індійського океану.	10	2	2	–	–	6
Тема 5. Фізико-географічна характеристика Північного Льодовитого океану.	10	2	2	–	–	6
Тема 6. Фізико-географічна характеристика Австралії та Океанії.	14	2	2	–	–	10
Тема 7. Фізико-географічна характеристика Антарктиди.	12	2	2	–	–	8
Тема 8. Фізико-географічна характеристика Африки.	14	2	2	–	–	10
Тема 9. Географічні пояси і зони Африки. Фізико-географічне районування материка.	14	2	2	–	–	10

1	2	3	4	5	6	7
Тема 10. Фізико-географічна характеристика Південної Америки.	14	2	2	–	–	10
Тема 11. Географічні пояси та зони Південної Америки. Фізико-географічне районування.	14	2	2	–	–	10
Всього за V семестр	135	22	22	–	–	91
Тема 1. Фізико-географічна характеристика Північної Америки.	14	2	2	–	–	10
Тема 2. Географічні пояси та зони Північної Америки. Фізико-географічне районування.	16	2	4	–	–	10
Тема 4. Регіональний огляд Європи.	16	2	4	–	–	10
Тема 5. Фізико-географічна характеристика Азії.	14	2	2	–	–	10
Тема 6. Регіональний огляд Азії.	16	2	4	–	–	10
Всього годин за семестр	90	12	18	–	–	60
Усього годин	225	34	40	–	–	151

Структура самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		<i>денна форма</i>	<i>заочна форма</i>
1	2	3	4
1.	Історія дослідження Світового океану. Геологічна будова і рельєф дна.	2	4
2.	Води Світового океану, їхнє походження і властивості. Водний баланс океану.	2	3

1	2	3	4
3.	Типи і розподіл донних відкладів Світового океану.	2	3
4.	Природно-географічні умови Тихого океану. Загальні відомості. Геологічна будова дна та основні риси рельєфу. Донні відклади.	3	4
5.	Особливості клімату Тихого океану. Водні маси. Властивості вод. Гідрологічний режим: хвилі, течії, припливи.	2	4
6.	Органічний світ Тихого океану. Природні ресурси та їх використання. Антропогенний вплив та екологічні проблеми.	2	3
7.	Фізико-географічне районування Тихого океану.	2	3
8.	Історія дослідження Атлантичного океану. Геологічна будова і рельєф. Серединно-океанічні хребти. Донні відклади.	2	4
9.	Циркуляція вод Атлантичного океану. Водні маси, їх походження і властивості. Загальні риси клімату.	2	4
10.	Органічний світ Атлантики. Ресурси та їх використання. Фізико-географічне районування океану. Екологічні проблеми.	2	4
11.	Історія відкриття Індійського океану. Особливості рельєфу дна. Загальні риси природи.	2	4
12.	Клімат Індійського океану. Водні маси та їх властивості. Циркуляція вод. Рослинний і тваринний світ.	2	4

1	2	3	4
13.	Фізико-географічне районування Індійського океану. Антропогенний вплив та екологічні проблеми.	2	4
14.	Природа Північного Льодовитого океану. Геологічна будова дна та основні риси рельєфу: підводна окраїна материків, особливості серединно-океанічних хребтів, перехідні зони першого й другого порядку, ложе океану.	2	3
15.	Клімат Арктики. Льодовий покрив. Водні маси, їх походження і властивості. Гідрологічний режим океану.	2	3
16.	Фізико-географічне районування Північного Льодовитого океану. Природні ресурси та їх використання. Антропогенний вплив і його наслідки.	2	2
17.	Фізико-географічне положення і загальна характеристика природи Австралії. Історія формування материка.	2	3
18.	Геологічна будова і рельєф Австралії. Західне плато. Центральна низовина. Східно-Австралійські гори. Клімат Австралії. Характеристика кліматичних поясів і областей.	2	2
19.	Внутрішні води Австралії. Рослинність і тваринний світ. Географічні пояси і зони Австралії. Фізико-географічне районування Австралії.	2	2
20.	Фізико-географічна характеристика Океанії. Історія розвитку та рельєф.	2	2
21.	Регіональний огляд природи Океанії. Меланезія, Нова Зеландія, Мікронезія та Полінезія.	2	2

1	2	3	4
22.	Фізико-географічна характеристика території Антарктиди. Історія розвитку. Рельєф корінного ложа. Східна Антарктида. Хребет Землі Вікторії. Західна Антарктида. Трансантарктичний хребет.	2	2
23.	Льодовий покрив Антарктиди: шельфові та вивідні льодовики. Острівні льодовикові куполи. Загальна характеристика клімату материка. Берегова зона.	2	2
24.	Рослинний і тваринний світ Антарктиди. Географічна зональність. Фізико-географічне районування материка.	2	2
25.	Південний океан. Географічне положення і загальні відомості. Особливості клімату й гідрологічного режиму. Органічний світ. Ресурси океану та їх використання.	2	2
26.	Загальні відомості про Африку. Широтне та довготне положення материка. Вплив океанів на природу материка, характеристика морів. Вплив найближчих материків.	2	3
27.	Історія формування території Африки. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Загальна характеристика рельєфу материка. Морфоструктури і морфоскульптури. Рівнини платформених областей. Епіплатформенні гірські споруди. Корисні копалини.	3	3

1	2	3	4
28.	Клімат Африки. Розподіл сонячної радіації по території материка. Вплив баричних центрів на атмосферні процеси. Основні типи повітряних мас. Характеристика літнього та зимового періоду. Кліматичні пояси і типи клімату.	3	2
29.	Внутрішні води Африки. Особливості водного стоку. Басейни стоку океанів. Характеристика найбільших річкових систем. Види озер та їх розподіл по території.	2	2
30.	Історія формування рослинного покриву Африки. Флористичне районування. Зональні типи ґрунтів. Тваринний світ.	3	3
31.	Характеристика природних поясів Африки: екваторіальний, субекваторіальний, тропічний, субтропічний і помірний.	3	3
32.	Регіональний огляд природи Африки. Низька Африка. Висока Африка. Мадагаскар.	4	6
33.	Фізико-географічна характеристика Південної Америки. Широтне та довготне положення материка. Вплив океанів на природу материка, характеристика морів.	2	2
34.	Історія відкриття й дослідження природи Південної Америки. Історія формування території материка. Новітній етап розвитку природи. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Загальна характеристика рельєфу материка.	3	3

1	2	3	4
35.	Клімат Південної Америки. Розподіл сонячної радіації по території материка. Особливості літнього і зимового періодів. Характеристика кліматичних поясів та типів клімату.	3	3
36.	Особливості формування гідрологічної мережі Південної Америки. Режим живлення і стоку рік. Основні типи озерних улоговин. Болота. Льодовики і снігова лінія. Багаторічна мерзлота. Сучасне зледеніння.	2	2
37.	Характеристика рослинного покриву Південної Америки. Зональні типи ґрунтів. Флористичне районування материка. Напівпустелі та пустелі. Тваринний світ.	3	3
38.	Географічні пояси та природні зони Південної Америки: екваторіальний, субекваторіальний, тропічний, субтропічний і помірний. Висотна поясність у Андах.	3	3
39.	Регіональний огляд природи Південної Америки. Платформенний Схід. Андійський Захід.	4	6
Всього за V семестр		91	119
VI СЕМЕСТР			
40.	Загальні відомості про природу Північної Америки. Широтне та довготне положення материка.	2	2
41.	Історія формування території Північної Америки. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Загальна характеристика рельєфу материка.	2	2

1	2	3	4
42.	Клімат Північної Америки. Розподіл сонячної радіації по території материка. Вплив баричних центрів на атмосферні процеси. Основні типи повітряних мас. Вплив Атлантичного, Північного Льодовитого та Тихого океанів. Характеристика кліматичних поясів та типів клімату материка.	3	2
43.	Внутрішні води Північної Америки. Басейни стоку океанів. Характеристика найбільших річкових систем. Види озер та їх розподіл по території Північної Америки. Болота. Льодовики. Межі багаторічної мерзлоти. Висота снігової лінії. Сучасне зледеніння.	3	2
44.	Історія формування рослинного покриву Північної Америки. Зональні типи ґрунтів. Флористичне районування материка.	3	2
45.	Географічні пояси та природні зони: арктичний (льодовики, арктичні пустелі), субарктичний (тундра, лісотундра), помірний (лісова, лісостепова, степова), субтропічний (зона середземноморських лісів і чагарників, пустель, саван), тропічний (зона пустель і вічнозелених лісів), субекваторіальний (зона вічнозелених лісів і саван). Висотна поясність у Кордильєрах.	3	6
46.	Регіональний огляд природи Північної Америки. Позакордильєрський Схід. Центральна Америка. Фізико-географічне районування Кордильєр.	4	8

1	2	3	4
47.	Загальні відомості про Євразію як материк. Широтне та довготне положення Євразії, їх вплив на природу материка. Вплив океанів на природу Європи, характеристика морів, що її омивають. Межі Європи. Берегова лінія.	3	4
48.	Історія формування території Європи. Четвертинні зледеніння та їх вплив на формування сучасної природи континенту. Загальна характеристика рельєфу Європи. Корисні копалини.	2	2
49.	Клімат Європи. Характеристика кліматичних поясів та типів клімату. Внутрішні води Європи. Особливості водного стоку. Характеристика найбільших річкових систем. Види озер та їх розподіл по території. Болота. Висота снігової лінії. Льодовики.	2	2
50.	Історія формування рослинності Європи. Види рослинності та її розповсюдження по території. Тваринний світ. Географічні пояси та природні зони: арктичний, субарктичний, помірний і субтропічний. Висотна поясність. Екологічні проблеми регіону.	3	2
51.	Фізико-географічна характеристика Північної Європи.	2	2
52.	Фізико-географічна характеристика Західної та Центральної Європи.	2	3
53.	Фізико-географічна характеристика Альпійської Європи.	2	3
54.	Фізико-географічна характеристика Східної Європи.	2	2

1	2	3	4
55.	Фізико-географічна характеристика Південної Європи.	2	2
56.	Загальні відомості про Азію як частину світу. Фізико-географічне положення. Вплив океанів на природу Азії, характеристика морів, що омивають береги.	2	2
57.	Історія формування території Азії. Новітній етап (неотектонічний) розвитку природи. Четвертинні зледеніння та їх вплив на формування сучасної природи Азії. Формування органічного світу. Сучасна тектонічна та геологічна будова. Загальна характеристика рельєфу Азії.	2	3
58.	Клімат Азії. Розподіл сонячної радіації по території. Вплив баричних центрів на атмосферні процеси. Основні типи повітряних мас. Вплив рельєфу на циркуляційні процеси. Характеристика літнього та зимового періодів. Основні кліматичні пояси та типи клімату.	2	3
59.	Внутрішні води Азії. Розподіл річкової мережі. Характеристика найбільших річкових систем. Види озер та їх розподіл по території. Болота. Висота снігової лінії. Льодовики. Багаторічна мерзлота.	2	3
60.	Історія формування рослинності Азії. Тваринний світ. Географічні пояси та природні зони: арктичний, субарктичний, помірний, субтропічний, тропічний, субекваторіальний і екваторіальний.	2	3

1	2	3	4
61.	Фізико-географічне районування субконтинентів Північна і Східна Азія. Регіональний огляд природи.	5	8
62.	Фізико-географічне районування субконтинентів Центральна і Південна Азія. Регіональний огляд природи.	5	8
Всього за VI семестр		60	76

Рекомендована література для виконання самостійної роботи

Основна:

1. Власова Т. В. Физическая география материков и океанов: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. / Т. В. Власова, М. А. Аршинова, Т. А. Ковалева. – М.: «Академия», 2005. – 640 с.

2. Волошин І. І. Географія Світового океану: навч. посібник для вчителів серед. загальноосвіт. шк. / І. І. Волошин, В. Г. Чирка. – К.: Перун, 1996. – 224 с.

3. Гаврилюк В. С. Фізична географія Південної Америки: навч. посібник / В. С. Гаврилюк. – К.: Вища шк., 1993. – 135 с.

4. Гудзевич А. В. Регіональна фізична географія (Європа та Азія): навч. посібник / А. В. Гудзевич. – Вінниця: «Віндрук», 2005. – 464 с.

5. Еремина В. А. Физическая география материков и океанов: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В. А. Еремина, Т. Ю. Притула, А. Н. Спрялин. – М.: Центр «ВЛАДОС», 2003. – 688 с.

6. Жучкевич В. А. Физическая география материков и океанов. Часть 1-2 / В. А. Жучкевич, М. В. Лавринович. – Минск: Изд-во Минского гос. ун-та, 1986. – 367 с.

7. Ковалишин Д. І. Практикум з фізичної географії материків і океанів (для студентів географічних спеціальностей) / Д. І. Ковалишин. – Тернопіль: Підручники і посібники, 1999. – 88 с.

8. Ковалишин Д.І. Регіональна фізична географія поверхні Землі: навч. посіб. В 2-х ч. / Д. І. Ковалишин, О. В. Волік, П. М. Дем'янчук, С. В. Гулик, Л. П. Царик. – Тернопіль, 2013. – 512 с.

9. Леонтьев О. К. Физическая география Мирового океана / О. К. Леонтьев. – М.: Изд-во МГУ, 1982. – 200 с.

10. Панасенко Б. Д. Фізична географія материків та океанів: навч. посіб. Частина II. Євразія / Б. Д. Панасенко. – Вінниця: «ГПАНІС», 2005. – 510 с.

11. Панасенко Б. Д. Фізична географія материків: навч. посіб. Частина I. Материки південної півкулі / Б. Д. Панасенко. – Вінниця: «ЕкоБізнесЦентр», 1999. – 200 с.

12. Половина І. П. Фізична географія Європи: навч. пос. для студ. геогр. спеціальн. вищ. навч. закл. / І. П. Половина. – К.: «Артек», 1998. – 272 с.

13. Физическая география материков и океанов / под общ. Редакцией А. М. Рябчикова. – М.: Высш. шк., 1988. – 592 с.

14. Эдельштейн К. К. Гидрология материков: учеб. пособие для студ. вузов / К. К. Эдельштейн. – М.: «Академия», 2005. – 304 с.

Додаткова:

1. Богданов Д. В. Океаны и моря накануне XXI века / Д. В. Богданов. – М.: Наука, 1991. – 186 с.

2. Гвоздецький М. А. Хрестоматія з фізичної географії: посібник для вчителів / М. А. Гвоздецький, Г. М. Ігнат'єв, Л. О. Михайлов. – К.: «Радянська школа», 1973. – 480 с.

3. Гэскелл Т. Ф. Гольфстрим / Т. Ф. Гэскелл. – М.: «Мир», 1974. – 214 с.

4. Дрейк Ч. Океан сам по себе и для нас / Ч. Дрейк. – Л.: Гидрометиздат, 1976. – 321 с.
5. Еремина В. А. Практикум по физической географии материков и океанов: учеб. пособие для студентов вузов / В. А. Еремина, Т. Ю.Притула, А. Н. Спрялин. – М.: «ВЛАДОС», 2005. – 255 с.
6. Леонтьев О. К. Физическая география Мирового океана / О. К. Леонтьев. – М.: Изд-во Моск. университета, 1982. – 282 с.
7. Лосев К. С. Антарктический ледниковый покров (история и современное состояние) / К. С. Лосев. – М.: Наука, 1982. – 160 с.
8. Марисова І. В. Біогеографія. Регіональний аспект: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп / І. В. Марисова. – Суми: «Університетська книга», 2005. – 128 с.
9. Пирожник И. И. География мирового океана: учеб. пособие для студентов вузов / И. И. Пирожник, Г. Я. Рылюк, Я. К. Еловичева. – М.: «ТетраСистемс», 2006. – 320 с.
10. Свиточ А. А. Палеогеография: учебник для студ. высш. учеб. заведений / А. А. Свиточ, О. Г. Сорохтин, С. А. Ушаков; под ред. Г. А. Сафьянова. – М.: «Академия», 2004. – 448 с.
11. Смирнова Н. П. По материкам и странам: (Африка, Австралия, Антарктида, Индийский и Тихий океаны). / Н. П. Смирнова, А. А. Шибанова. – М.: Просвещение, 1988. – 191 с.
12. Смирнова Н. П. По материкам и странам: (Южная и Северная Америка, Евразия). / Н. П. Смирнова, А. А. Шибанова. – М.: Просвещение, 1981. – 208 с.
13. Степанов В.Н. Природа Мирового океана: Пособие для учителей. – М.: Просвещение, 1982. – 192 с.
14. Тихий океан / Л. И. Галеркин, М. С. Барабаш, В. В. Сапожников, Ф. А. Пастернак; под общ. ред. О. К. Леонтьева. – М.: Мысль, 1982. – 316 с.

15. Хрестоматія по географії материків и океанів: посібник для учителя / Т. А. Смирнова. – М.: Просвещение, 1987. – 415 с.

16. Эдельштейн К. К. Гидрология материков: учеб. посібник для студ. вузів / К. К. Эдельштейн. – М.: «Академия», 2005. – 304 с.

Рекомендації до виконання самостійної роботи

Самостійна робота студентів включає час, використаний на вивчення конспектів лекцій, підручників, науково-методичної фахової літератури, написання доповідей, рефератів та коротких відповідей на питання практичних робіт, особисту роботу під час підготовки до модульних контрольних робіт, заліку або іспиту.

Рекомендації до самостійної роботи студентів:

– при вивченні матеріалу за конспектами лекцій, підручниками, науково-методичною літературою особливу увагу приділяти основним термінам та поняттям, причинно-наслідковим зв'язкам і закономірностям, географічній номенклатурі;

– при написанні рефератів пам'ятати, що він являє собою коротке викладення в письмовій формі певного наукового матеріалу; студент повинен продемонструвати вміння виділяти головне, бачити проблему, шляхи та способи їх вирішення.

Методичне забезпечення

До методичного забезпечення самостійної роботи з дисципліни “Географія материків та океанів” використовується:

- Робоча програма з курсу «Фізична географія материків та океанів» для студентів за спеціальністю 6.040104. Географія, 2016. – 24 с.

- Друкований конспект лекцій;

- Електронний варіант лекцій. Режим доступу:

http://www.d-learn.pu.if.ua/?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=146&id_cou=4067

- Тестові завдання для модульного контролю знань (електронний ресурс). Режим доступу:

http://www.d-learn.pu.if.ua/?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=146&id_cou=4067

- Ілюстративний матеріал (схеми, таблиці, фізико-географічні карти, атласи, словники);

- Варіанти контрольних робіт;

- Програмові вимоги для складання заліку з дисципліни.

- Програмові вимоги для складання екзамену з дисципліни.

- Мультимедійний проектор, тематичні презентації.

Інформаційні ресурси

Ресурсною базою вивчення дисципліни «Фізична географія материків та океанів» є навчально-методична база наступних установ та мережі Інтернет:

- бібліотека Факультету природничих наук ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника»;

- наукова бібліотека ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника»;

- Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. Франка.

Інтернет-ресурси:

- <http://www.geosite.com.ru>

- <http://geomn.ru>

- <http://www.rgo.ru>
- <http://www.geografia.ru>
- <http://geo-tur.narod.ru>
- <http://geo.historic.ru>
- <http://geo2000.nm.ru>

Перелік тем для підготування презентаційного матеріалу

1. Історія дослідження та фізико-географічне районування Світового океану. Геологічна будова і рельєф дна.
2. Природно-географічні умови Тихого океану, його фізико-географічне районування.
3. Особливості природи Атлантичного океану. Ресурси та їх використання. Фізико-географічне районування океану. Екологічні проблеми.
4. Історія відкриття Індійського океану. Загальні риси природи. Фізико-географічне районування океану. Антропогенний вплив та екологічні проблеми.
5. Природа Північного Льодовитого океану. Фізико-географічне районування Північного Льодовитого океану. Природні ресурси та їх використання. Антропогенний вплив і його наслідки.
6. Фізико-географічні особливості природи Австралії. Географічні пояси і зони Австралії. Фізико-географічне районування Австралії.
7. Фізико-географічна характеристика Океанії. Історія розвитку та рельєф. Природні умови.
8. Регіональний огляд природи Океанії. Меланезія, Нова Зеландія, Мікронезія та Полінезія.
9. Фізико-географічна характеристика території Антарктиди. Історія розвитку. Льодовий покрив і районування материка.
10. Південний океан. Географічне положення і загальні відомості. Ресурси океану та їх використання.
11. Фізико-географічні особливості природи Африки. Загальна характеристика рельєфу материка. Клімат Африки. Внутрішні води.

12. Характеристика природних поясів Африки: екваторіальний, субекваторіальний, тропічний, субтропічний і помірний.

13. Регіональний огляд природи Африки. Низька Африка. Висока Африка. Мадагаскар.

2. Фізико-географічна характеристика Південної Америки. Рельєф, клімат і води.

3. Географічні пояси та природні зони Південної Америки.

4. Регіональний огляд природи Південної Америки. Платформенний Схід. Андійський Захід.

5. Фізико-географічна характеристика Північної Америки.

6. Географічні пояси та природні зони Північної Америки.

7. Регіональний огляд природи Північної Америки. Позакордильєрський Схід. Центральна Америка. Фізико-географічне районування Кордильєр.

8. Загальні відомості про Євразію як материк. Широтне та довготне положення Євразії, їх вплив на природу материка.

9. Особливості природи Європи. Загальна характеристика рельєфу Європи. Корисні копалини. Клімат Європи.

10. Внутрішні води Європи. Характеристика найбільших річкових систем.

11. Географічні пояси та природні зони Європи. Екологічні проблеми регіону.

12. Фізико-географічна характеристика Північної Європи.

13. Фізико-географічна характеристика Західної та Центральної Європи.

14. Фізико-географічна характеристика Альпійської Європи.

15. Фізико-географічна характеристика Східної Європи.

16. Фізико-географічна характеристика Південної Європи.

17. Загальні відомості про Азію як частину світу. Загальна характеристика рельєфу.

18. Клімат Азії. Внутрішні води Азії. Характеристика найбільших річкових систем. Види озер та їх розподіл по території. Болота. Висота снігової лінії. Льодовики. Багаторічна мерзлота.

19. Географічні пояси та природні зони Азії: арктичний, субарктичний, помірний, субтропічний, тропічний, субекваторіальний і екваторіальний.

20. Фізико-географічне районування субконтиненту Північна Азія. Регіональний огляд природи.

21. Фізико-географічне районування субконтиненту Східна Азія. Регіональний огляд природи.

22. Фізико-географічне районування субконтиненту Центральна Азія. Регіональний огляд природи.

23. Фізико-географічне районування субконтиненту Південна Азія. Регіональний огляд природи.

24. Фізико-географічне районування субконтиненту Південно-Західна Азія. Регіональний огляд природи.